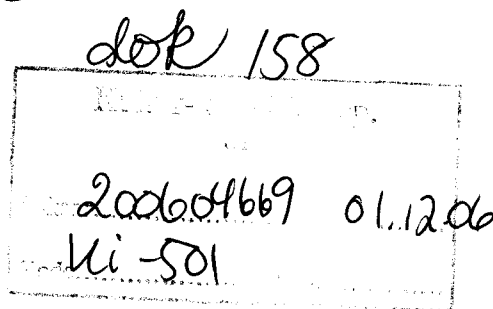

Staten og Den norske kirke - Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: Øystein Bjørde

Type høringsinstans

- ☐ Kommune
- ☐ Menighetsråd/kirkelig fellelsråd/bispedømmeråd
- ☒ Prost/biskop
- ☐ Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- ☐ Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- ☐ Annen offentlig instans
- ☐ Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar: Religionsfrihet. Men staten må ha en verdiforankring i den kristen-humanistiske tradisjon. Verdisnøytralitet er illusorisk. Kirkens historie og folkestatens historie og utvikling er ved i hverandre.

2. Den norske kirke som statskirke:

- ☐ Bør fortsette
- ☒ Bør avvikles
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- ☐ Grunnloven
- ☒ Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- ☐ Lov om trossamfunn
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- ☐ Gjennom medlemsavgift
- ☐ Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- ☒ Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- ☐ Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- ☒ Valgordningene bør være som i dag
- ☐ Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttende organer
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

Større engagement og bredere deltakelse i valgene. Ifor politisering av kirkelige valg er ikke ønskelig.

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- ☐ Ingen tillegg
- ☒ De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
- ☒ Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- ☐ Det humanistiske verdigrunnlaget
- ☒ At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

*Forståelse og samarbeid mellom kirkesamfunn og forskjellige religioner viktig og nødvendig
Kirkene viktige ressurser i det frivillige arbeidet.*

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- ☒ Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)
- ☐ Kommunen
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- ☐ Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- ☒ Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- ☐ Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

DEN NORSKE KIRKE
Domprosten i Molde

Høring stat-kirke

1. Generelt

Det er gledelig å registrere den store interesse for høringen omkring stat-kirke – spørsmålene. Forbindelsen mellom kirke og folk er lang og dyp, og for enkeltmennesker er det snakk om de dypeste og innerste spørsmål som har med liv og død, tro og håp å gjøre. Det skal vi være ydmyke og ha stor respekt for. Mange kommer og kommenterer sitt forhold til kirka. Andre uttrykker sin uro om det er slik at vi har tenkt å ta kirka fra dem. Engasjementet i denne saken gjør meg ydmyk overfor den åpenhet og det engasjement som dette viser. Om det kan være vanskelig å uttrykke seg om kirke og trosspørsmål ellers, så har stat-kirke debatten skapt et klima for en bredere samtale om disse spørsmålene. Det er positivt i seg selv.

Det er ikke likegyldig hvordan kirkens ytre ordning trer frem i denne verden. Den kristne kirke er synlig. Kirkens identitet er først og fremst av åndelig art og bygger på den bibelske beretning om Jesus Kristus og hans liv og gjerning i denne verden. I og med Jesus er kirken også en historisk hendelse. Kirken er synlig og må følgelig organiseres deretter. Slik ble allerede oldkirken vevd inn i samfunnsstrukturene i det romerske riket, og i vårt land ble den - og har siden vært - et fundament for land og folk, religiøst, politisk, sosialt og kulturelt.

Det er mange praktiske sider ved organiseringen av den kristne kirke. Og denne siden ved kirken er viktig og nødvendig. "Mitt rike er ikke av denne verden", sier Jesus (Joh. evang. 18,36). Men Jesu Kristi kirke er også en menneskelig innretning. Organiseringen av kirken er ikke en ytre tilfeldighet, men som alle menneskelige organisasjoner har kirken i sin ytre form klare menneskelige trekk og begrensninger. Den har et konkret utgangspunkt både tidsmessig og geografisk. Og Gud ble menneske på denne måten. I tid og rom for ca.2000 år siden. Noe av det fineste og viktigste ved kirken er at dens åndskraft og viktigste budskap henger sammen med en spesiell fødsel og julefeiring, et liv, en død og en grensesprengende påskemorgen. Det er viktig at den ytre ordningen ikke skygger for eller dominerer over kirkens egenart og hovedbudskap - at Jesus Kristus viser Guds vilje og Guds vesen for menneskene.

I denne sammenheng kan statskirkeordningen være problematisk. Når kirken er en del av det statlige styre, er det vanskeligere å utøve en uavhengig og kritisk rolle mot staten og politiske føringer som strir mot evangeliet eller kirkens egenart. At staten ved politisk makt skal ha spesifikke interesser i å utnevne kirkens øverste ledere er både teologisk og politisk betenkelig, og spesielt i vårt samfunn anno 2006. I den pågående debatt om forholdet mellom stat og kirke er det mye viktig å lære, mye spennende å lytte til og mange diskusjoner som skal føres. Men det lages også skremselsbilder av en kirke som ikke er i stand til å styre seg selv uten å bli forført av mørkemenn, demokratisk underskudd, en kirke som er ekskluderende og intolerant. Denne mangel på tillit til kirkens liv og tjeneste for og med folket, faller på sin egen urimelighet. Dette står i kontrast til de mange åpne og ærlige debatter som foregår i kirken og poengteringen av fellesskap og fokus på tvers av kjønn og rase, meninger og politiske preferanser.

Kirkens engasjement for trosopplæring har fått bred støtte, de diakonale utfordringene har høy prioritet og den kulturelle aktivitet er betydelig. Vi driver kontinuerlig utviklings- og reformarbeid og hovedstikkord for den pågående gudstjenestereformen er variasjon, involvering og stedegengjøring.

Folkekirken hviler ikke på politiske vedtak, men på dens forhold til folket. Jeg innrømmer gjerne egen usikkerhet. Men jeg har tvilt meg frem til en utvikling der forholdet mellom Den norske kirke og folket er regulert i en egen særlov vedtatt av Stortinget. I Møre bispedømme har vi mye å ta vare på i folkekirken. Vi har meget stor oppslutning omkring kirkens liv og tjeneste. Det er uansett til inspirasjon og stor utfordring for tiden som ligger foran oss.

2. Kirkeordning

Som antydnet ovenfor ønsker jeg en utvikling som gir Den norske kirke større selvstyre og selvstendighet i forhold til staten. Kongen som ledende symbol for en lang jøde-kristen kongetradisjon kan fortsatt være riktig og meningsfullt, men så lang tid etter parlamentarismen er det problematisk å se på Regjeringen som kirkestyre. Jeg støtter Gjønnes-utvalgets flertall som ønsker en lovforankret folkekirke med en særlig tilknytning til staten ved en egen lov vedtatt i Stortinget.

3. Statens verdigrunnlag/ Tros- og livssynspolitikk

Ved en eventuell overgang til lovforankret eller selvstendig folkekirke er det viktig at staten opprettholder en aktiv religionspolitikk med vekt på tros- og livssynsfrihet. Statens verdiforankring i den kristne og humanistiske tradisjon må videreføres. Verdinøytralitet eller verdimessig tomrom finnes ikke. Likestilling av tros- og livssynssamfunn er det på mange måter allerede i dag, og dette må videreutvikles. At Den norske kirke likevel har en særstilling finner jeg både rimelig og riktig. Den norske kirke har og vil ha en så stor og viktig rolle som kultur og tradisjonsformidler, og som en integrerende faktor i vårt samfunn, at en form for særstilling definerer seg selv.

4. Finansiering

Flertallet i utredningen om Staten og Den norske kirke går inn for en offentlig finansiering av personell og eiendom i kirken. Jeg støtter denne prioriteringen, men mener samtidig at kirken selv må utvikle en form for medlemsavgift og givertjeneste som kan stimulere til delaktighet og involvering i kirkens liv.

5. Valgordninger og demokrati

Det er en stor utfordring i en luthersk kirke å utvikle det kirkelige demokrati. Det alminnelige prestedømme er et sentralt punkt i vår kirkeforståelse. Men denne tanken springer først og fremst ut av en aktiv gudstjenestefeirende menighet. Dette kan tolkes på flere måter, men en politisk -demokratisk forankring av de kirkelige valg er en tvilsom luthersk strategi. Ut fra en slik tanketang er jeg også usikker på om direktevalg er en riktig vei å gå i denne sammenheng.

6. Gravferdsforvaltning

Her mener jeg at de siste års oppbygging av Fellesråd og Kirkeverge representerer en verdifull kompetanse som vi uansett må ta vare på. Med en begravelsesprosent på rundt 95 % er det heller ikke unaturlig at Den norske kirke har et hovedansvar for gravferdsforvaltningen.

7. Arbeidsgiveransvaret

Dette er et problematisk område i vår kirkestruktur. Dette er et spørsmål som uansett må arbeides videre med internt i kirken og i den statlige forvaltning.

Molde, 28/11 – 06

Øystein Bjørdal
Domprost i Molde